[א] רבי יוסי אומר זה סימן כל הניטל בפנים לינתן בחוץ אינו נותן אלא בסמוך שאין לפנים [א] וכל הניטל בחוץ לינתן לפנים אינו ניטל אלא בסמוך שאין לפנים [א] כל הניטל בפנים לינתן בחוץ מאי ניהו אילימא שירים בהדיא כתיב בהו [1] אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד ותו כל הניטל בחוץ לינתן בפנים מאי ניהו אילימא גחלים של יום הכיפורים בהדיא כתיב בהו [2] ולקח מלא המחתה גחלי אש וגו' [ב] אלא כל הניטל בפנים לינתן בחוץ שני בזיכי לבונה של לחם הפנים דגמרי משירים הניטל בחוץ לינתן בפנים גחלים דכל יומא ויומא דגמרן מגחלים של יום הכפורים ומאי קסבר אי קסבר כוליה מזבח בדרום קאי עשרים ושבע בעי למיתי ואי נמי קסבר [ג] קדושת היכל ואולם חדא היא עשרים ותרתי בעי מיתי ואי קסבר חציו בצפון וחציו בדרום חד סרי בעי למיתי [ג] ואלא קסבר קדושת היכל ואולם חדא מילתא [ד] היא שית בעי למיתי אלא לאו משום דקסבר כוליה מזבח בצפון קאי והני ארבע אמות אמה יסוד ואמה סובב ואמה מקום קרנות ואמה מקום רגלי הכהנים דכי מסגו לקמיה טפי תו ליכא פתח אמר רב אדא בר אהבה הא מני רבי יהודה היא [ג] דתניא ר"י אומר מזבח ממוצע ועומד באמצע העזרה ושלשים ושתים אמות היו לו עשר אמות כנגד פתחו של היכל אחת עשרה אמה מיכן ואחת עשרה אמה מיכן נמצא מזבח מכוון כנגד היכל [ה] סוף סוף לרבי יהודה חד סרי בעי למיתי ואי [ג] קסבר קדושת היכל ואולם חדא מילתא [ד] היא שית בעי למיתי מי סברת הני ארבע אמות בהדי אמה יסוד ואמה סובב בר מאמה יסוד ואמה סובב ונוקמה כרבי יוסי ובממוצע משום דרבי יהודה שמענא ליה ממוצע בהדיא ורב שרביא אמר הא מני רבי יוסי הגלילי היא דתניא [ז] רבי יוסי הגלילי אומר מתוך שנאמר [3] ונתת את הכיור בין אהל מועד [ו] (א) וגומר [4] ואת [ח]

רבי יוסי היא. וא"ת מי מצית מוקמת לה לסדר תמיד כר"י הא תנן בסוף מסכת תמיד (דף לג.) עירן לתוך של זהב ונתפזר ממנה קב גחלים ולרבי יוסי היה מתפזר יותר כדתנן פרק טרף בקלפי (יומא דף מג:) רבי יוסי אומר בכל יום היה חותה בשל סאה ומערה לשל שלשת קבין וי"ל נהי דהא דלא כרבי יוסי הך כרבי יוסי אתיא שפיר ולא דמי להא דדייקינן בפ"ק דיומא (דף טו:) ואי ס"ד מדות רבי יהודה היא כו': **קדושת** היכל ואולם חדא היא. וש"ס מסופק בכל מקום לעיל ספ"ק (דף יח.) וביומא פ' טרף בקלפי (דף מד:) ובריש עירובין (דף ב.): **הא** מני ר' יוסי הגלילי היא. הוה מצי למימר רבי אליעזר [לא] היא דאמר לקמן בפירקין (דף סג:) דקסבר כוליה מזבח בצפון קאי וא"ת דמשמע הכא דמאן דלית ליה כוליה מזבח בצפון קאי הוי כיור בין אהל מועד ובין המזבח ובתוספתא פרק קמא דכלים נכנסים [לב] בין האולם ולמזבח שלא רחוץ ידים ורגלים [לג] וחכמים אומרים אין נכנסין * ושמא סבר לה כרבי מאיר דאמר נכנסין:

רבי יוסי היא דתניא רבי יוסי אומר זה סימן. בידך כל הניטל מבפנים לינתן בחוץ. ולקמיה מפרש מאי ניהו: **אינו נותן אלא בסמוך שאין לפנים.** אינו ניתן בחוץ על המזבח החיצון אלא בסמוך לצד פנים שאין במזבח החיצון מקום הסמוך לפנים יותר ממנו: **וכל הניטל.** מעל מזבח החיצון ליתן בפנים אינו ניטל אלא ממקום שהוא סמוך לפנים שאין מקום בכל מזבח החיצון סמוך ממנו: **כל הניטל בפנים ליתן בחוץ מאי ניהו אי נימא שירי הדם.** דמתאות הפנימיות ל"ל לרבי יוסי לשוייה בהו כללא: **הא בהדיא כתיב בהו.** דניתנין ביסוד שכנגד הפתח דכתיב ישפך אל יסוד מזבח העולה אשר פתח [יד]: **ותו כל הניטל בחוץ ליתן בפנים מאי ניהו אי נימא גחלים של יום הכיפורים.** שמכניסין במחתה לפני ולפנים להקטיר כהן מלא חפניו קטרת סמים דקה דאף הם ניטלין ממזבח החיצון כדכתיב מעל המזבח מלפני ה' מצד המערב ודרשינן ביומא (דף מה:) איזהו מזבח שמקצתו לפני ה' ואין כולו לפני ה' זהו מזבח החיצון ויהיב לו [טו] בה רבי יוסי כללא וסימנא דאין ניטל אלא ממקום שאין סמוך הימנו ולפנים [טז]: **בהדיא כתיב בהו מלפני ה'.** דהיינו לצד פנים: **אלא כל הניטל בפנים לינתן בחוץ שני בזיכי לבונה.** הניטלין בשבת מן השלחן לינתן על מזבח החיצון ואשמעינן ר' יוסי שניתנין כנגד הפתח דגמרי משירים הפנימיים: **והניטל בחוץ לינתן בפנים גחלים דכל יום.** [יז] הניטלין ממערכה שניה של קטורת לינתן על מזבח הפנימי ואשמעינן רבי יוסי דניטלין מכנגד הפתח דגמרי מגחלים של יוה"כ שקבע להן כנגד [יא] הפתח לנטילתן והיינו סימנא דתנא תנא במסכת תמיד [ו] למערכה שניה שהיא לנטילת גחלים ולהקטרת בזיכין שתהא בקרן דרומית מערבית ומשוכה לצפון ארבע אמות שתהא מכוונת כנגד הפתח ומינה פשטינן דלר' יוסי כוליה מזבח בצפון קאי: **ומאי קסבר.** שהצג למשיכת המערכה מן הקרן ד' אמות: **אי קסבר כוליה מזבח בדרום עזרה קאי.** ומשיכת ד' האמות לקרבה כנגד הפתח הוא בא: **כ"ז אמות בעי למיתי.** ולמשוך מקרן מערבית דרומית ולצפון וחוץ לאותן כ"ז אמות סידור [יח] המערכה שהרי הפתח באמצע העזרה היה ועשרה אמות רוחבו וחמש [יט] בצפון וה' בדרום וכיון שהמזבח בדרום נמצא שאין ממנו לפני הפתח אלא ה' אמות (ב) לפוניות [כ] שלו שכלה [כא] כנגד אמצע הפתח נשארו לו מל"ב [אמות] שלו כ"ז ואת כולן אתה צריך למשוך המערכה מכנגד קרן יסוד המזבח הדרומי ולצפון קודם שהגיע לפתח: **וא"נ קסבר קדושת היכל ואולם חדא היא.** ומשתגיע כנגד פתח האולם קרינן לפני ה' ופתח האולם עודף [כב] לכל רוח על פתח ההיכל ה' אמות לכל צד שהיה רחבו כ' אמות כדתנן במסכת מדות [פ"ג מ"ז] כ"ב בעי מייתי: **ואי נמי קסבר חציו.** של מזבח בצפון וחציו בדרום וגא למושכה עד כנגד ההיכל [כג]: **חד סרי בעי מייתי.** שהרי ט"ז אמותיו בדרום נמצאו מהן י"א [אמות] מזוית דרומית של פתח ולדרום: **ואי נמי קדושת היכל ואולם חדא היא שית מיהא בעי למיתי אלא.** על כרחך לא משכחת לה שתהא משיכת ד' אמות הללו לקרב כנגד הפתח אלא נתן לך מדה בשיעור [כד] שלא תמשכנה יותר מכאן שכל מה שאתה יכול לקרבה אצל קרן דרומית הוי מקרבה ובכך אתה מכוונה כנגד הפתח [כה] וד' אמות הללו ע"כ הוא מושכה לצפון לפי שאין לו מקום לסדר עליהן וקסבר [כו] כוליה בצפון קאי ואין ממנו לפני הפתח אלא חמשה דרומיות (ג) ומהן אמה יסוד ואמה סובב ואמה מקום הקרן ואמה הילוך לכהנים המסדרין את המערכה ומקיפין בין קרן למערכה ואין לו מקום לסדר ולימדך שיסדר הולה להן מיד כדי שתהא אמה מן המערכה כנגד הפתח דכי מסגי לצפון טפי תו ליכא פתח: **אמר רב אדא בר אהבה.** לעולם לא תידוק מינה לרבי יוסי בצפון [כז] קאי אלא (אימא) רבי יהודה היא דאמר חציו בצפון וחציו בדרום, עשר אמות אמצעיות שלו היו כנגד פתחו של היכל וי"א אמות מזוית [כח] היכל ולצפון וכנגדן לדרום נמצא מכוון כנגד רוחב חללו של היכל וחללו כ' אמה ועובי של [כט] כותל ו' אמות והכי תנן לה במסכת מדות [פ"ד מ"ז]: **סוף סוף.** כדאקשינן לעיל: **בר מאמה יסוד ואמה סובב.** ומלמעלה ברחם המזבח קחשיב להו [ל] ונמצא לפני הפתח שהרי נמשך ו' אמות ולא הוזכרו ד' אמות אלו אלא לקרבן לפתח דבליר מהכי לאו כנגד הפתח הוא: **ונוקמה כר' יוסי באמצע** [לא]. למה לך למשקלה מרבי יוסי דשמעת ליה דאמר אין ניתנין אלא בסמוך שאין לפנים מכדי [לב] להיסתר דוקיא דרבי זירא קא אתית דבעי למידק מיניה לרבי יוסי דכוליה מזבח בצפון קאי אימא [לג] הכי לעולם קסבר חציו בדרום וחציו בצפון ומי סברת בהדי אמה יסוד כו': ומשני **לרבי יהודה שמעינן לה ממוצע בהדיא.** ואי משום דאיירי רבי יוסי בניטלין בפנים וניתנין בחוץ וניטלין בחוץ וניתנין בפנים הא כולי עלמא אית להו: **ורב שרביא אמר.** ד' אמות דקתני בהדי אמה יסוד ואמה סובב קאמר ודוק מינה כדקאמרת דמזבח בצפון קאי ומיהו לרבי יוחנן לא תסייעיה מינה דנימא רבי יוסי בן חלפתא היא משום דשמעינן ליה דאיירי בניטלין וניתנין דההוא לכולי עלמא אית להו והא דתמיד כרבי יוסי הגלילי מוקמינן דשמעינן ליה דאמר מזבח בצפון קאי אבל [לד] לרבי יוסי סתמא דהוא רבי יוסי בן חלפתא דלא שמעת ליה דאמר לא תוקמה דדלמא כרבי יהודה ס"ל [לה]: **מתוך שנאמר.** בכיור בין אהל מועד ובין המזבח וכתוב אחד אומר [לו] מזבח

תורה אור

1. ונתן הכהן מן הדם על קרנות מזבח קטרת הסמים לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד: ויקרא ד, ז
2. ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני יהוה ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת: ויקרא טז, יב
3. ונתת את הכיר בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שם מים: שמות מ, ז
4. ואת מזבח העלה שם פתח משכן אהל מועד ויעל עליו את העלה ואת המנחה כאשר צוה יהוה את משה: שמות מ, כט

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הא וכו' ושמא ס"ל כר"מ כו'. ק"ל הא ר' יוסי ס"ל כשמעון דכוליה מזבח בצפון ולפ"ה ס"ל כמתני' ספ"א דכלים דאין נכנסין שלא רחוץ בין אולם ולמזבח וצ"ע:

◆

מוסף רש"י

קדושת אולם והיכל חדא היא. ואולם נמי אהל מועד מקרי (יומא מד:). באמצע העזרה. כנגד הפתחים: עשר אמות כנגד פתחו של היכל. י' אמצעית של רחבו: אחת עשרה אמה מיכן. כנגד ה' אמות העודפים לחלל ההיכל מן המזרח ולצפון, שהרי חלל ההיכל כ' אמה רחב וכנגד ו' של עובי כותל צפונית של היכל וכן לדרום, נמצא רחבו של מזבח מכוונים כנגד היכל וכותליו (שם מה:):

◆

שיטה מקובצת

ונוקמה כר' יוסי בממוצע. כלומר למה לך (למתוקמה) [לאוקמה] דלא כר' יוסי דשמענא ליה דאמר כל הניטל בפנים כו' ליתן דלא כלתה [וכן] לאחות קושיא דר"י מסכת דליכא למידק לר' יוסי דכוליה מזבח בצפון קאי. א"כ כי אוקמת כר"י ובממוצע הוי לומר דקסבר חציו בצפון וחציו בדרום. ומשני משום דר' יהודה כו' ואשמעינן דר' יוסי איירי בניטלים כו' ניחא דלכ"ע אית להו הלכך סברת דרבי יוסי דר' יוסי אמרה אליבא דכ"ע (מפי רש"י של מהרש"ם): ורב שרביא אמר כו'. כלומר הא תמני דדייקינן מיניה דכוליה מזבח בצפון קאי ור' יוסי דאיירי בניטלים בפנים אינו שונה אותה כרייתא (ולא) הוי קושיא לר' יוחנן אלא לר' יוסי הגלילי היא, וסבר בכל הניטלים דכ"ע אית להו (מפי רש"י של מהרש"ם):

מסורת הש"ס

א) ת"כ אחרי פ"ג הל' ו ז, תוס' יומא פ"ג ה"ה ירוש', יומא פ"ה ה"ז, ב) [לעיל יח. וש"נ], ג) יומא נח. ת"כ ויקרא נדבה פ"ג ה"א, ד) ת"כ שם פרש' ד ה"ד, ה) יומא מה., ו) דף כט.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' את הכיור בין אהל מועד וגו' וכתוב אחד אומר ואת מזבח העולה: (ב) רש"י ד"ה כ"ז אמות וכו' נמצא שאין ממנו לפני הפתח אלא ה' אמות דרומיות שלו כצ"ל. ועל תיבת ממנו. נ"ב ר"ל ממזבח. ועל תיבת שלו. נ"ב ר"ל של מזבח: (ג) ד"ה וא"נ וכו' חמשה דרומיות. נ"ב ר"ל של מזבח:

◆

שינויי נוסחאות

א] צ"ל לפנים הימנו (כ"י מ): ב] צ"ל מלפני ה'. ותיבת וגו' נמחק (שיט"מ): ג] צ"ל וא"נ (שיט"מ וכ"ה ברש"י): ד] תיבת מילתא נמחק (שיט"מ וכ"ה ברש"י ולעיל יח ע"א): ה] צ"ל היכל וכתליו (שיט"מ וכ"ה ביומא מו ע"א): ו] צ"ל בין אהל מועד ובין המזבח יכול יתננו בין האולם למזבח ת"ל ואת מזבח העולה שם פתח [משכן] אהל מועד (ב"ח): ז] צ"ל את (שיט"מ), וכילך בגליון דר"ל קרא דשמות (מ, ו) ורש"י העתיק פסוק כט: ח] בכתה"י אשר פתח אהל מועד: ט] צ"ל לן (כתה"י): י] צ"ל לפנים (שיט"מ): יא] צ"ל מקום כנגד (שיט"מ): יב] בכתה"י יסוד: יג] צ"ל חמש: יד] בכת' הב"ח איתא לצ"ל דרומיות, וכ"ה תימה, וגי' כרוך דעת"ם בצפון הב"ח וצ"ל צפוניות ולפניו, וכוונת הב"ח לפסוק מנוס' ד' וגליה דפס ליתא שאין ממנו לפני המזב"ח אלא ה' אמות צפוניות, ולוה הגיה דצ"ל כנגד הפתח. שו"ר בתב' הב"ח דפו"ר דמשמע לסדיא כמ"ש: טו] שהרי כלה (שיט"מ): טז] עודף על רוחב פתח ההיכל (כ"י פ): יז] צ"ל פתח ההיכל (שיט"מ): יח] בכתה"י ושיעור. בכ"מ לשיעור: יט] בכ"י נוסף שאם תרחיקנה יותר תסלקנה מכנגד הפתח: כ] דקסבר כולי' מזבח בצפון קאי ואין ממנו כנגד הפתח אלא חמש אמות דרומיות ומהארבע אמות אחת ליסוד ואחת לסובב ואחת למקום הקרנות ואחת להילוך רגלי הכהנים מסדרי המערכה ומקיפין בין הקרן למערכה ואין לו שום מקום כנגד הפתח אלא אמה אחת ולימדך שעל אותה אמה יתחיל המערכה שהיא משוכה מן הקרן ד' אמות ולא יתרחק מן הקרן יותר דכי מסגי ליה לצפון טפי תו ליכא פתח (כ"י פ וכעי"ז בכ"י ובשיט"מ): כא] צ"ל דמזבח בצפון (שיט"מ): כב] מזוית פתח ההיכל (רש"ש): כג] של כל כותל (שיט"מ): כד] להו אבל מן היסוד שש אמות הוא נמשך ונמצא לפני הפתח, ולא הוזכרו כי' כלל"ל והפשר נמחק (שמב"י): כה] צ"ל ובממוצע (שמב"י): כו] מכדי לאפוקי מדוקיא (שיט"מ) ובצ"ק מכדי לסתור דוקיא: כז] בכתה"י אוקמא כר' יוסי ואימא הכי לעולם קסבר ר' יוסי חציו וכו': כח] אבל לר' יוסי בן חלפתא דילמא כרבי יהודה ס"ל כו' והפשר ליתא (כ"י): כט] בכתה"י נוסף וההוא דתמיד דלא כר' יוסי: ל] בכתה"י אומר ואת. ובכ"מ אומר את. ועי' תוס' ז' ול"ע: לא] צ"ל אליעזר (כ"מ): לב] צ"ל תניא נכנסים (שמב"י): לג] בכתב"י נוסף דברי ר"מ:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones